

potem ne stori kacega nepremišljenega koraka. V politiki se vsaka nepremišljenost rada maščuje.

Luka Svetec

Politični pregled.

Deželni zbori začeli so zborovanje. V štajerskem deželnem zboru bodo hude debate, ker se misli premeniti zakon o deželnem šolskem nadzorstvu tako, da se omeje pravice krajnih šolskih svetov. Taka premena bi bila posebno Slovencem v škodo. Dosedaj so krajni šolski sveti, v katerih je bila narodna večina nekoliko ovirali germanizacijo, kar bi pa v bodoče več ne mogli. — V češkem deželnem zboru bodo Mladočehi predlagali, da se sklene adresa na cesarja, da se da kronati za kralja češkega. Ta predlog pa nikakor nima pričakovati večine. To vedo tudi Mladočehi, ali jim je le za agitacijo. Vlada bode zboru predložila predlog o razdelitvi nekaterih okrajev po narodnostih. Zbor bode pa najbrž sklenil, da se ta stvar odloži, dokler vlada ne predloži za vso deželo gradiva za razdelitev okrajev. — V tirolskem deželnem zboru se italijanski poslanci ne bodo udeleževali vseh s.j. Samo pri posvetovanji o novem šolskem zakonu bodo tudi italijanski konservativni poslanci, liberalni italijanski poslanci pa sploh ne pridejo v zbor. Šolski zakon se pa gotovo ne bode sprejel, ker so se proti njemu že izrekli škofje in zatorej konservativna večina zanj ne bode glasovala. — V nekaterih deželnih zborih se bode sprožilo tudi vprašanje ob osnovi deželnih zavarovalnic za zavarovanje poslopij in živine.

Mladočehi. — Mladočeški listi priporočajo, da bi Čehi na 12. dan decembra, ob obletnici ko se je bil izdal cesarski reskript, s katerim se je 1871. leta bilo Čehom priznalo njih državno pravo, praznovali, prirejali razne shode in demonstracije, kakor socialisti dné 1. maja. Na shodih bi se ta dan sklepale resolucije za obnovljenje češkega državnega prava. S takimi demonstracijami pač Mladočehi ne bodo ničesa dosegli, kakor tudi socialisti s svojimi demonstracijami dné 1. maja nimajo nobene koristi. Češko državno pravo bodo le ob veljavo spravili, če ga bodo poniževali v predmet pouličnih demonstracij.

Bukovina. — V tej deželi je čuden razpor mej deželnim predsednikom grofom Pacetom in deželnim glavarjem Vasilkom. Pod prejšnjimi predsedniki bili so v Bukovini dobili rumunski veleposestniki silen vpliv, sedanji predsednik je pa skušal ta vpliv nekoliko omejiti, ker ni bil deželi v korist. Veleposestnikom, katerim je na čelu deželni glavar, se je s tem močno zameril in so le čakali priložnosti, da javno pokažejo svoje nasprotstvo. Nedavno je soproga deželnega predsednika dobila žalno pismo, o katerem se je mislilo, da ga je pisal baron Mustaca. Ker je Mustaca v službi pri deželni vladi, ga je predsednik k sebi poklical, mu pokazal pismo in mu rekel, da bi lahko proti njemu začel disciplinarno preiskavo. Baron je pa zaradi tega močno razžaljen odložil službo in zahteval od predsednika zadoščenja. Drugim plemenitnikom se je zdel sedaj pravi čas, da pokažejo svojo nevoljo proti predsedniku. Prišli niso na ples k predsedniku. V nekem bukovinskem listu se je obsojalo, da se je tej demonstraciji pridružil tudi deželni glavar. Poslednji je pa poslal omenjenemu listu popravek, v katerem je jako žalil predsednika. Deželni poslanci kmetskih občin in mest, ki so že davno bili siti deželnega glavarja prevzetnosti, so sedaj potegnili s predsednikom in odložili deželnozbornske mandate, ker nečejo biti v zboru, kateremu predseduje Vasilko. Ker je večina deželnih poslancev mandate odložila, moral se je deželni zbor razpustiti in razpisati nove volitve. Novi deželni glavar se pa najbrž ne bode vzel izmej veleposestnikov.

Ogersko. — Zbornica je izvolila Banfi-ja predsednikom, Bokrossa podpredsednikom. Opozicija je bila poskusila pri volitvi predsednika z zvijačo spraviti vladno stranko v manj-

šino, pa ni šlo. Izbralo se je bilo za svojega kandidata dosedanjega predsednika vladnega pristaša Pechy-ja, nadejajoč se, pa bodo zanj glasovali nekateri vladni pristaši, pa se je motila. — Vlada namerava pri komitatih osnovati kmetijske zbornice po vzgledu trgovskih zbornic za varstvo kmetijskih koristij. To je velike važnosti za Ogersko, ki je v prvi vrsti poljedelska država. V slovaških krajih na Ogerskem je letos veliko pomanjkanje, zaradi glada so se prikazale razne bolezni. Vlada pa dosedaj še ni ničesar storila za stradajoče. Madjarom je seveda več ležeče na razevitu Budimpešte, kakor pa na blagostanji ubogih Slovakov, ki se nečejo kar odreči svoji narodnosti in preleviti se v Madjare.

Nemčija. — Te dni otvoril je nemški cesar braniborski provincijalni zbor in pri tej priliki dal zopet duška svoji samozavesti, poudarjajoč, daso razmere na Nemškem pod njegovim vodstvom v najlepšem redu in naj taisti, komur ni vseč v Nemčiji, svoja kopita pospravi in gre. Lepe besede, ko bi bile tudi resnične! Da pa temu ni tako kaž-jo ravno izgredi, ki se vrše te dni v Berlinu. Na tisočine delavcev razgraja po ulicah in zahteva dela in kruha. Policija dela z orožjem mir. Celo trgovine ropajo izgredniki in s silo živila odjemajo drugim. Najnovejša poročila sicer pravijo, da se mej delavce vrača že mir, a v resnici se mir ne bo še tako kmalu naredil, ker delavcev je v Berlinu preveč in zaslužka ne bodo še kmalu vsi dobili.

Italija. — Ona nesrečna klavzula k trgovinski pogodbi glede vinske carine bila je pretečeni teden zopet v zbornici na vrsti. Ministerskega predsednika Rudinija je namreč nekdo poslancev vprašal, kedaj da bo ta klavzula prišla v porabo. Minister je rekel, da za to še ni čas prišel in da je treba čakati, kaj bo prihodnost zahtevala v tej zadevi. Posl. Pugliese je na to toplo priporočal, da bi se klavzula že kaj kmalu jela uporabljati, ker je to v interesu laške vinske trgovine. Kakor se kaže, bomo vsejedno pričakali, da se bo jelo laško vino k nam izvažati proti carini 3 gld. 20 kr. od hektolitra.

Bolgarija. — Pretečeni teden napadel je nepoznat človek bolgarskega diplomatskega agenta v Carigradu dr. Vulkoviča in ga tako zelo z nožem ranil, da je ta vsled prizadetih mu ran umrl. O morilcu čujejo se različna mnenja. Eni trdijo, da je Vulkoviča zabodel kak njegov osebni sovražnik, drugi pa trdijo — kar je tudi verjetneje, — da je napad političnega pomena. Vulkovič je bil zvest in delaven vladni mož in najbrže ga je napadel kak bolgarski emigrant. Morilca policija kaj pridno išče, pa dosedaj brezuspešno. Noža, s katerim je bil Vulkovič zaboden, ni najti, četudi si ga je ta sam potegnil iz rane. Vulkoviča bo Stambulov, oziroma bolgarska vlada, težko pogrešal.

Francija. — Ministerska kriza je srečno končana in senator Loubet sestavil je novo ministerstvo. Predsednik in minister notranjih reči je Loubet, Ricard je pravosodni minister, Viette ima javna dela, Cavaignac pa pomorstvo. Constans, Guyot, Fallieres in Barbey so se umaknili, Freycinet, Ribot, Jules Roche, Deville, Rouvier in Burgeois, pa obdrže dosedanje svoje portfelje. Da se ni Loubetu posrečilo sestaviti ministerstva se ne ve, kaj bi bilo lahko vse nastalo. Govorilo se je že o premembi ustave in o demisiji republičanskega predsednika Carnota.

Rusija. — Rusko armado razdelili bodo na pomlad na tri dele in sicer v severno armado, kateri bo poveljnik veliki knez Vladimir, zahodno armado, kateri bo poveljnik Gurko, in južno armado, kateri bo zapovedoval Dragomir. Celi armadi na čelu stal bo pa Obručev. — Lakota, ki na Ruskem razsaja, dela še vedno mnogo preglavice, ne le stradajočim, ampak tudi onim, ki stradajočim žele pomagati. Zaradi slabih komunikacij in zaradi nevestnega in nebrižnega ravnanja go-

tovih krogov, ljudstvo mora v kljub temu lakoto trpeti, četudi je ob železnicah polno žita in to celo pod milim nebom gnije. Ljudje se jako izseljujejo v Ameriko, kajti razmere, v katerih živijo so neznosne. Pri razdelitvi podpor gode se velike kii-vice. Car poslal je kneza Galicina v pokrajine, kjer je glad in mu dal pooblastilo v njegovem imenu izdajati potrebne ukaze. Podpore izdalo se je že 123 milijonov rubljev in še vedno dohajajo poročila o še hujšem gladu.

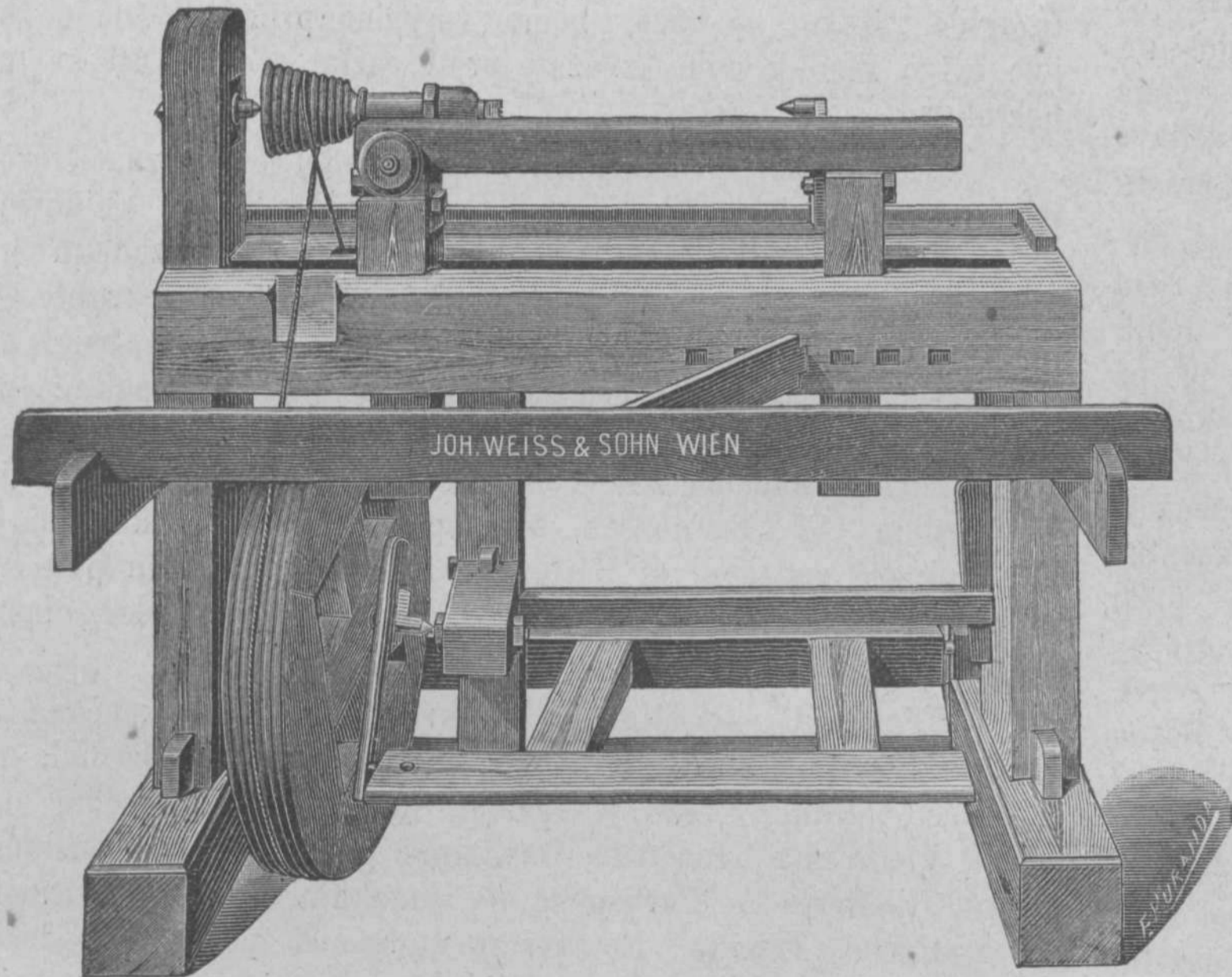
Norvegija. — Mej tem ko se pri nas vpeljuje uniforma za civilne uradnike, dela se v Norvegiji na to, da bi se ista kolikor možno odpravila. Björnstjerne Björnson's je namreč predlagal v zbornici, da se odpravi vsa civilna uniforma razun one pri diplomatih, carinskih in policijskih uradnikih. — Posl. Lovland je sprožil predlog, da naj bi se revežem, ki so spolnili 62. leto dajala državna podpora.

Anglija. — Radikalni poslanec Cuninghame Graham predložil je te dni zbornici zakon, ki določa, da delavec ne sme dlje delati nego 8 ur na dan ali 48 ur na teden. Če pa hoče obrtni gospodar, da mu delavci v gotovih slučajih po več ur delajo, zato mora si izprositi od ministerstva posebnega dovoljenja, katero se pa da le v slučajih neobhodne potrebe. Oni, ki bi se proti temu zakonu pregrešil, kaznuje se z denarno globo do 100 funtov šterlingov.

Obrtnija.

Stružnica.

Dobro orodje je podlaga dobrega in lepega dela. A ravno v tem oziru opazujemo pri nas čestokrat, kako malo pazijo nekateri na to glavno podlago solidnega

obrti in kako malo jih zanimajo boljše konstrukcije te ali one priprave. To velja posebno tudi o stružnici. Skorej vsak boljši mizar jo ima, a čestokrat v takem stanu, da se je čuditi, kako more shajati ž njo. V prvi vrsti pomanjkljivi so leseni deli. Mizar napravi navadno stružnico sam, „po svoji glavi“ in tedaj se mu malokdaj posreči, da zgradi stroj, ki zadošča vsem potrebam. Naša današnja slika ima namen, pokazati bralcem. Novic moderno stružnico, ki je sestavljena jako priprosto, a tako pravilno in umno, da jo z najboljšo vestjo moremo

priporočati. Take stružnice izdeluje firma J. Weiss & Sohn na Dunaji (V. Margarethenstrasse 65) in ves stroj velja na lici mesta od 37—43 gld., kar se ravna po dolžini stružnice, ki meri od 115 centimetrov do 190 centimetrov. Šapica (Zwirl) je 24 centimetrov visoko nad licama.

Podnožnik je tako urejen, da je vse jedno, kje pritiska delavec nanj; na vsakem mestu ima isto moč in se jednako visoko dviga. Zelo pripravno je tudi slonilo (Rücklehne), ki se more več ali manj potegniti iz stružnice. Slonilo je kaj koristna priprava in prihrani delavcu dokaj nepotrebnega napora.

Vsak umen mizar si lahko po tej sliki napravi sam vse lesene dele, le vreteno (Spindel), konjič (Reitstock) in morebiti še križ (Auflagkreuz) je treba kupiti. Take posamezne dele tudi prodaja omenjena tvrdka.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Za snaženje in likanje stare politirane, a oslepele hišne oprave rabimo petrolej ali pa terpentinsko olje. Veliko lepši učinek dobimo, ako petrolej poprej ogrejemo in v njem 5. del belega ceresina (zemeljskega voska) raztopimo. Ko se zmes ohladi, je takoj dobra za likanje oprave. Čez 24 ur treba potem opravo s flanelno cunjo dobro zdrgniti in zbrisati; pri tem nastane jako lep in trajen lesk.

Oljnate lise odpravimo iz tapetov, ako jih namažemo z zmesjo mrzle vode in gline, kakoršno rabijo za izdelovanje tabačnih pip. Čez noč naj ta kaša ostane na oljnati lisi, zjutraj pa jo s krtačo previdno zdrgnemo proč. Ako lisa ne zgine pri prvem poskusu, se mora večkrat ponoviti, da dosežemo zaželeni vspeh.

Cedrov gozd na Nemškem. Znani izdelovatelj svinčnikov, baron Faber pri Norimbergu na Nemškem, je uže pred leti začel na svojih bavarskih posestvih saditi takozvano „rudečo cedrovino“, iz katere izdelujejo lesene dele boljših svinčnikov. To drevo sicer ni prava cedra, kakeršno poznamo iz svetega pisma, ampak raste v Severni Ameriki ter se prav za prav imenuje virginsko brinje, kakor smo uže poročali svojim bralcem v spisu o „Dragocenih lesovih“. Poskusi Fabrovi so se izvrstno obnesli. Njegov cedrov gozd pokriva 5 hektarjev. Drevesa so jako neobčutljiva zoper mraz in ne zahtevajo druge postrežbe, kakor naša smreka ali mecesen. Gotovo so poskusi Fabrovi velikega pomena in ko bi se posrečilo, ta lepi in dišeči les udomačiti v naših gozdih, bi domači produkciji in industriji donasal lepih dohodkov.

Kmetijstvo.

Duh in okus surovega masla.

Davno je že znano da ima sir od krav, ki se pa-sejo po planinah, in použijejo mnogo planinskih lepodi-sečih rastlin, lepši duh in okus. Zaradi tega so pa planinski kraji posebno ugodni za sirarstvo. Naj bi se še tako prizadevali izdelovati dober sir po planjavah, ali bi